
TURISTIČKO VOĐENJE

Godina: III

Semestar: letnji

Časova nedeljno: 2+1/3+3

ESPБ: 5 M1

ESPБ: 7 M3

Beograd, 2022.

Profesor:

dr Marija Najdić

1. Turizam i uloga turističkog vodiča

Vodiči u prošlosti...

- Počeci: Egipat, oko 460. g. stare ere
- u Egiptu su putnike vodili od i do piramida.
- U Herodotovoj “Istoriji” vodiči se pominju u više navrata.
- Antička Grčka i Rim (*exegeti, mistagogi*)

Vodiči u prošlosti...

- u Grčkoj se pominju u 2. veku kod putopisca Pausanija i nazivali su se „tumačima“- oni koji se prisećaju drevnih vremena.
- Kritike na račun antičkih vodiča: navalentnost, brbljivost, izmišljotine (Plutarh)
- Srednji vek: vodiči grupnih hodočašća – geografski i **spiritualni** aspekt vođenja
- „Grand Tour“ XVII-XVIII v. (ćiceroni) – **edukativni** aspekt vođenja.

Počeci savremenog turističkog vođenja

19. vek

- Gradski vodiči sa stalnom platom
- Thomas Cook, vodič tura za Pariz i 1855/56. prve kružne ture po Evropi („uglašeni i obavešteni vodiči“)

Thomas Cook – turistički agent, organizator i vodič-pratilac

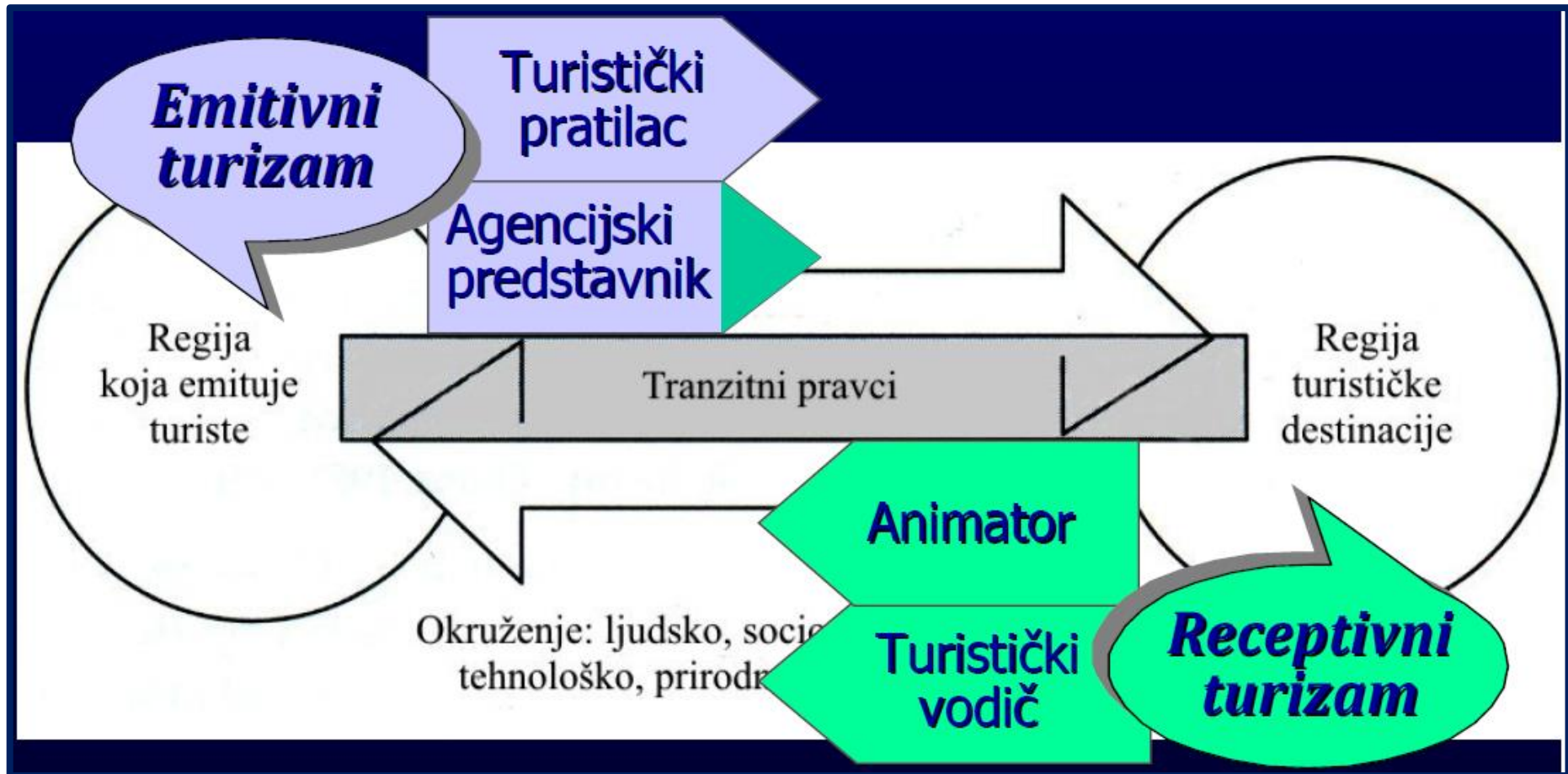
Počeci savremenog turističkog vođenja

20. vek

- Ex YU: 1937. Pravilnik za vođenje stranaca po gradu (Dubrovnik)

Usluge u turizmu

Najvažnije uloge turističkog vodiča

- „Ambasador“
- „Amortizer“
- Čuvar turista
- Glumac
- Informator
- Katalizator
- Kulturni broker
- Medijator
- Organizator
- Posrednik
- Preprodavac
- Prevodilac
- Prodavac
- „Šaman“
- Učitelj
- Vođa

Koncept uloga i poduloga turističkog vodiča (Holloway, 1981)

- Uloga vodiča još uvek nije institucionalizovana.
- Uloga je složena i sastoji se iz niza „poduloga“: Davalac informacija i izvor znanja; Zabavljač grupe; Prisni prijatelj, pastir i bolničarka, itd.
- Izbor uloge zavisi od vodiča i njegove percepcije svog posla, ali i od situacije.

Koncept uloga i poduloga turističkog vodiča (2)

- Uloga vodiča sadrži i „glumačku“ komponentu.
- Pojedini vodiči osećaju „strah od pozornice“, tj. tremu od nastupa, ali i zadovoljstvo kada osvoje „tešku“ publiku (aplauz).
- Konflikt između ličnosti vodiča i očekivane uloge: neki vodiči se „izdvajaju“ od grupe raznim rekvizitima i obeležjima (bedž, zastavica itd.).

Model dinamike i strukture uloge vodiča (*Cohen, 1985*)

Poreklo uloge turističkog vodiča

Dva osnovna tipa vodiča:

1. „Izvorni“ vodič (planinski, rafting, safari)
2. Profesionalni vodič (masovni turizam, uglavnom u urbanim uslovima)

* Izvorni vodič radi na tzv. periferiji turističkog sistema i doprinosi stvaranju novih atrakcija, a profesionalni – u sistemu i deo je „turističke birokratije“.

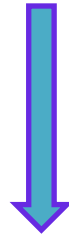

Istorijski razvoj (dinamika) uloge vodiča

Izvorni vodič

„*Pathfinder*“ (Nalazač puta)

2.500 godina

Turistički vodič

„Mentor“, „Kulturni broker“, „Medijator“

Šematski prikaz glavnih komponenti uloge vodiča

	Eksterno usmerena	Interno usmerena
1. Sfera vođstva →	<p>(1) Izvorni vodič (primat: <i>instrumentalna</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> a. usmeravanje b. pristup c. kontrola 	<p>(2) Animator (primat: <i>društvena</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> a. upravljanje tenzijama b. integracija c. moral d. animacija
2. Sfera posredništva →	<p>(3) Turistički pratilac (primat: <i>interaktivna</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> a. predstavljanje b. organizacija 	<p>(4) Profesionalni vodič (primat: <i>komunikativna</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> a. selekcija b. informisanje c. interpretacija d. 'fabrikovanje'

Great People Have
Great Mentors

Dopuna modela Erika Cohena

- U slučaju *nature-based* vodiča potrebno je uz vođstvo i posredništvo dodati i treću sferu uloge: **upravljanje resursom**.
- **Eksterni aspekt: motivator** (podstiče turiste da poštuju prirodu i obeshrabruje njihovo štetno ponašanje).
- **Interni aspekt: tumač** prirodne atrakcije (ukazuje na fragilnost prirodnih resursa i njihov značaj za lokalnu zajednicu).

Kritika modela Erika Cohena

- Zašto se „fabrikovanje“ smatra sastavnim delom uloge vođića? Neetično ponašanje postoji i u drugim profesijama, ali se ne sagledava kao njihova komponenta.
- Upitna je i teza o istorijskoj evoluciji vođenja, jer antički vođići nisu bili samo „nalazači puta“ već i „tumači“ (mentori).

Kombinovana uloga profesionalnih vodiča

- **McGrath** vidi evoluciju uloge turističkog vodiča u vidu tranzicije od **geografske uloge** (nalazač puta) preko uloge **mentora** (kulturni broker) do uloge **savremenog profesionalnog vodiča** u kojoj su **kombinovane** prethodne dve.

Razvoj uloge turističkog vodiča

(Izvorni vodič)

(Vodič-učitelj)

(Interpretativni vodič) →

Vodič kao “nalazač puta”

Vodič kao “mentor”

Profesionalni vodič

Izrazito geografsko
poznavanje mesta koje se
posećuje

Izrazito kulturno
poznavanje mesta koje se
posećuje

Kombinuje elemente
“nalazača puta” i
“mentora”

**Fokus na
spoljni svet**

**Fokus na
unutrašnji svet**

**Fokus na spoljni i
unutrašnji svet**

PUSTOLOVINA
(PRIRODNI KONTEKST)

KULTURA
(URBANI KONTEKST)

BILO KOJI
KONTEKST

POKAZUJE

KAZUJE

NUDI ZNAČENJE

Zloupotreba turističkog vođenja

- „Fabrikovanje“
- Prevarna usluga
- Politička zloupotreba
- Maska za prostituciju...

Direktiva 314/90 o paket aranžmanima

Direktivom se štiti potrošač, bez obzira na to da li je on ugovorna strana, ili neko u čije je ime druga osoba zaključila ugovor ili osoba na koje je preneto pravo korišćenja paket aranžmana.

Pod paket aranžmanom se podrazumeva kombinacija od najmanje dve usluge koja se prodaje po jedinstvenoj ceni i odnose se na period duži od 24h ili uključuju prenoćište.

Usluge koje se mogu kombinovati su:

Prevoz

Smeštaj

Druge usluge koje se ne odnose na prevoz i smeštaj a čine značajan deo paketa.

tourHQ Online Experiences.

Join a real time interactive experience

With a passionate local

From the comfort of your home

By Location By Keyword

Enter City...

Introducing

tourHQ Online Experiences

Can't travel? Join a real time interactive online experience with a passionate local from the comfort of your home.

- Featured
- Under US\$ 20
- Family & Friends
- Nature
- Virtual Tour
- Story Telling
- Asia
- Africa
- North America
- South America
- Europe
- Middle East
- Skills
- Oceania
- Food And Drinks
- France
- United Kingdom
- United States
- Australia
- Italy
- Spain
- Netherlands
- Mind and Body
- India
- Japan
- France
- Spirits and Wine
- Greater China
- Arts and Crafts
- History
- Music and Dance

DESTINATIONS HOW IT WORKS ONLINE EXPERIENCES GIFT IDEAS

- I Am A Guide
- I Am A Traveller

Looking for a Guide?

By Destination By Guide By Keyword

Where's your next adventure?

27749 Guides | **27001 Tours** | **6129 Destinations**

We, and third parties, use cookies for technical and analytical purposes, for marketing purposes and for integration with social media. For more information, refer to our [Privacy Policy](#) and [Terms of Consent](#). By clicking on 'I agree', you consent to the use of these cookies.

[Home](#)

[Italy](#) ▾

[Baltic Capitals](#) ▾

[Turkey](#) ▾

[Greece](#) ▾

[More](#) ▾

[BOOK BY CITY](#)

Tour Guides in Europe

We Love The Cities We Guide

Europe's premier walking tour company

[Home](#)

[Italy](#) ▾

[Baltic Capitals](#) ▾

[Turkey](#) ▾

[Greece](#) ▾

[More](#) ▾

[BOOK BY CITY](#)

We live in a wonderful world which is full of beauty, charm, and adventure. And in our mind, the best way to explore any location is on foot. Not only you get a chance to see the main attractions but you also get a great possibility to take the unbeaten path, discover hidden gems. And who doesn't like that?

Want even better experience and maximize your time during your visit? Guided walking tours are the best way to do that. But hold on... Don't just take any walking tour. Take a tour that is guided by passionate local guides, just like we are at Walks In Europe.

From majestic Acropolis to medieval, fairytale Krakow and the hip vibe in Amsterdam. If you think that guided walking tours are just museums and standing in line, then our Lisbon walking tour will definitely change your mind. Or maybe oriental food experience in Istanbul? We don't want to spoil your excitement, but we have curated walking tours for everybody's taste in awesome cities around Europe.

Join us and experience the city the way locals do. Not just another walking tour, but a tour that is created especially for you!

We are locals

- Our guides can capture your intellect and your imagination
- We help you see the big picture – and the small
- Rated as the best tour guides in Europe
- Walks in Europe make cities better

Get off the beaten path, as well as on it

- Immerse into neighbourhoods
- Experience cities in a different way
- Live in the city, don't be a guest
- Make new friends

Serbia Tour Guides - Baci Pet Belgrade

